

بسم الله الرحمن الرحيم

کودکان استثنایی خانواده و تربیت

مطابق با سرفصل‌های آموزش و پرورش

مؤلف:

شیرین مالمیر-مصطفی خلیلی طاهر

۱۴۰۰

سرشناسه	:	مالمیر، شیرین، ۱۳۵۶-
عنوان و نام پدیدآور	:	کودکان استثنایی خانواده و تربیت/ مولفان شیرین مالمیر، مصطفی خلیلی طاهر.
مشخصات نشر	:	تهران: پژوهش پارسی ۱۴۰۰.
مشخصات ظاهری	:	۱۴۵ ص.
شابک	:	۹۷۸-۶۲۲-۶۴۷۰-۱۹-۳
وضعیت فهرست نویسی	:	فیبا
یادداشت	:	فیبای مختصر این مدرک در آدرس http://opac.nlai.ir قابل دسترسی است.
شماره کتابشناسی ملی	:	۸۵۶۷۲۶۹

کودکان استثنایی خانواده و تربیت

مؤلف	شیرین مالمیر-مصطفی خلیلی طاهر
ناشر	پژوهش پارسی
ویراستار علمی	احمد سوری
ویراستار ادبی	احمد سوری
طرح جلد و صفحه‌آرایی	میم گرافیک
چاپ و صحافی	طیف نگار
نوبت چاپ	اول ۱۴۰۰
شمارگان	۱۰۰۰ نسخه
قیمت	۶۶۰۰۰۰ ریال
شابک	۹۷۸-۶۲۲-۶۴۷۰-۱۹-۳

کلیه حقوق این اثر برای مؤلف محفوظ است.

هرگونه کپی‌برداری و تهیه جزوه از متن کتاب، استفاده از طرح روی جلد و عنوان کتاب جرم است و متخلفان طبق قانون حمایت از حقوق مؤلفان، مصنفان و هنرمندان تحت پیگرد قانونی قرار می‌گیرند.

فهرست مطالب

۳	فهرست مطالب
۵	یادداشت مؤلف
۶	پیشگفتار
۷	فصل اول
۷	کودکان استثنائی
۱۰	ویژگی‌های گروه‌های مختلف استثنائی انحرافات هوشی
۱۳	طبقه‌بندی در سیستم (AAMD)
۱۶	تقایص حسی
۲۵	کودکان با دشواری‌های ارتباطی
۳۱	کودکان با ناهنجاری‌های رفتاری
۳۹	فصل دوم
۴۰	مفهوم تربیت
۴۵	نقش و اهمیت خانواده در تربیت کودکان
۵۱	خانواده و کودکان استثنائی
۵۵	تربیت کودکان استثنائی
۶۵	فصل سوم
۶۵	اثر کودکان استثنائی بر خانواده
۶۷	طرد کودک
۶۷	مشکلات و اختلافات زناشویی
۶۷	درگیری با خود درونی
۶۸	واکنش‌های اضطرابی
۶۸	احساس گناه والدین
۶۹	والدین پذیرنده
۷۰	والدین ناپذیر
۷۰	آموزش خانواده کودکان استثنائی
۸۱	فصل چهارم

۸۴	عکس العمل های والدین در برابر کودک استثنایی خود
۸۴	تأثیر وضعیت اقتصادی - اجتماعی خانواده بر کودکان استثنایی
۸۵	سازگاری خانواده و مراحل پذیرش کودک عقب مانده ذهنی
۸۹	فصل پنجم
۹۲	تاریخ آموزش و پرورش افراد استثنایی در جهان
۹۸	آموزش و پرورش استثنایی در ژاپن
۹۹	آموزش و پرورش استثنایی در سوئد
۹۹	آموزش و پرورش استثنایی در اسپانیا
۱۰۰	آموزش و پرورش استثنایی در انگلستان
۱۰۱	آموزش و پرورش استثنایی در ترکیه
۱۰۲	آموزش و پرورش استثنایی در فنلاند
۱۰۲	آموزش و پرورش استثنایی در اتریش
۱۰۳	آموزش و پرورش استثنایی در ایالات متحده آمریکا
۱۰۵	آموزش و پرورش کودکان استثنایی در کانادا
۱۰۶	آموزش و پرورش استثنایی در آلمان
۱۰۷	تاریخچه آموزش و پرورش کودکان استثنایی در ایران
۱۱۳	فصل ششم
۱۱۳	تعلیم و تربیت کودکان استثنایی
۱۱۹	ضرورت تعلیم و تربیت کودکان استثنایی
۱۳۳	اصل تکریم شخصیت
۱۳۵	اصل رعایت تفاوت های فردی
۱۳۵	اصل رعایت توان و توجه به محدودیتها
۱۳۷	اصل فرصت ابراز استعدادها و توانایی ها
۱۳۹	اصل عدالت تربیتی
۱۴۳	منابع و مأخذ

پیشگفتار

در اینکه همه کودکان افرادی استثنایی هستند شکی نیست. هیچ کودکی عین شبیه کودک دیگر نیست و هر کودکی خصوصیات منحصر به فرد خود را دارا است. اگرچه این وضع تنها در کودکان صدق نمی‌کند ولی عده‌ای از کودکان به اندازه‌ای با کودکان دیگر فرق دارند که باید توجه مخصوص به آن‌ها مبذول داشت. این انحراف به طور کلی در تمام خصوصیات جسمانی، عاطفی، عقلانی و اجتماعی آنان دیده می‌شود که باعث اشکال و مانع بزرگ در سازگاری آن‌ها با محیط اجتماع می‌گردد به همین منظور به این دسته از افراد اجتماع استثنایی می‌گویند. از آنجاکه این کودکان در جامعه حضور دارند باید زمینه‌ای مناسب برای ورود آن‌ها به جامعه آماده شود چراکه بیشتر افراد جامعه به آنان به چشم یک سربار یا حتی فردی که نمی‌تواند کوچک‌ترین نیازش را رفع کند می‌نگرند. خانواده‌ای که در انتظار تولد نوزادی است، برای سرنوشت آینده او دنیایی آرزو دارد. هر یک از اعضای خانواده پس از تولد کودک به میزان علاقه و امیدی که نسبت به او دارد، عواطف و احساس خود را نشان می‌دهد. اگر کودک نتواند همانند کودکان دیگر، نسبت به اعمال، صداها و رفتار دیگران که با احساس و عواطف توأم است، عکس‌العمل نشان دهد، پدر و مادر و احتمالاً دیگر اعضای خانواده تعجب خواهند کرد و به تدریج متوجه تفاوت کودک خود با دیگر کودکان می‌شوند و تأسف می‌خورند. این امر نگرانی و سردرگمی عمیق اعضای خانواده را فراهم می‌کند، پرسش‌های کنکاشگر خویشاوندان و اطرافیان نگرانی اولیاء را افزایش می‌دهد و نگرانی آن‌ها را نسبت به آینده کودک، دو چندان می‌کند. به دلیل عدم این آگاهی بسیاری از پدران و مادران در مواجهه با فرزند معلول خود را می‌بازند و از لحاظ روحی صدمات جبران‌ناپذیری بر آنان وارد می‌شود. یا ممکن است کودک را طرد کنند یا او را متمایز از سایر فرزندان خود قرار دهند و به او بسیار محبت ورزند اکثریت این گروه والدین به نحوی دچار حالاتی چون افسردگی، ناامیدی، آرزوی مرگ فرزند، ترس، ناکامی، حسادت، طردشدگی، خجالت، اقدام به خودکشی، خشم و... می‌کنند.